

Türkiye’de 2018 Yılında Düzenlenen Turizm Temalı Bilimsel Etkinliklerin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma¹

Arş. Gör. Mehmet BOYRAZ
Afyon Kocatepe Üniversitesi, Turizm Fakültesi
mboyraz@aku.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de düzenlenen “turizm” ana temalı bilimsel etkinliklerden kongre ve sempozyumların çeşitli bibliyometrik parametreler açısından değerlendirilmesidir. Bu kapsamda, Türkiye’de düzenlenen turizm kongrelerinin ne zaman, nerede, hangi üniversite/üniversitelerin ev sahipliğinde ve nasıl bir formatta düzenlendiği, yayın olanakları, kongre kurulları, katılımcıların dağılımı ve unvanı ile üretilen bilimsel araştırmaların kongrelere ve yazar sayılarına göre dağılımına dikkat çekilerek 2018 yılı itibariyle mevcut durumun genel olarak ortaya konması benimsenmiştir. Araştırmanın evreni, Türkiye’de 2018 yılı içerisinde düzenlenen 25 ayrı turizm ana temalı kongre ve sempozyumları kapsamaktadır. Veri toplama tekniği olarak nitel araştırma yöntemlerinde doküman-arşiv tarama, verilerin çözümlenmesinde ise betimsel analiz kullanılarak kongre ve bildiriler, sıklık ve yüzde analizlerine tabi tutulmuştur. En çok kongrenin dörder adet ile Şubat, Eylül ve Ekim aylarında yoğunlaştığı, etkinlikler sayı bakımından en çok üç adet İzmir’de olmak üzere 20 ayrı ilde düzenlendiği belirlenmiştir. Araştırma sonucunda, etkinliklerin %76’sı uluslararası, %24’ü ise ulusal nitelikli olduğu; %56’sında tam metin bildiriler ve %40’ında özet bildiriler kitabının yayımlandığı; bilim kurulu üyelerinin akademik unvanları ve uyrukları açısından dağılımların çok farklı dağılımlar gösterdiği ve benzerlik oranlarının çok düşük olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Bilimsel Etkinlik, Akademik Konferans, Turizm Kongreleri, Bibliyometri.

A Research on Investigation of Tourism Themed Scientific Meetings Held in Turkey in 2018

Abstract

The purpose of this research is evaluate scientific tourism congresses and symposium that are held in Turkey in terms of various bibliometric parameters. In this context, the general situation of the current situation of the tourism congress, held in Turkey, has been adopted in terms of time, location, hosting university or universities, formats, publication possibilities, congress committees, types of the participant’s appellations and distribution of proceeding papers according to the number of congresses and authors. The research population includes 25 different conferences and symposiums which has a main theme in tourism and held in 2018 in Turkey. In this qualitative designed research, document-archive scanning was used as a data collection technique, and in the analysis of the data, congresses and papers were subjected to frequency and percentage analysis from descriptive analysis. It was determined that the most congress was held in February, September and October with four, highest number of three in İzmir and in total events were held in 20 different provinces. As a result of the research, it has been determined that the 76% of the academic conferences qualified namely as international and 24% of them as national; 56% of evets published full text proceeding papers book and 40% of them published abstract papers; scientific board members have very different distributions in terms of their academic titles and nationalities, and their similarity rates are very low.

Keywords: Tourism, Scientific Meeting, Academic Conference, Tourism Congress, Bibliometry.

¹ Bu makale 01-03 Kasım 2019 tarihlerinde Kocaeli’de düzenlenen "Uluslararası Marmara Sosyal Bilimler Kongresi”nde sunulan bildirinin geliştirilmiş halidir.

Giriş

Akademik faaliyetler birbirinden kesin çizgilerle ayrılması mümkün olmamakla birlikte, araştırma-geliştirme ve eğitim-öğretim faaliyetleri olarak iki ana başlık altında sınıflandırılmaktadır. Araştırma-geliştirme faaliyetleri; bilimsel araştırma, proje, yayın, tasarım, patent, tebliğ ve atıf gibi çalışmaları içerirken, eğitim-öğretim faaliyetleri ise ders verme, konferans, seminer, çalıştay, sergi gibi pratik aktarımları kapsamaktadır (Özdemir ve Akın, 2018:835). Bir taraftan öğrencilerin ve toplumun gelişmesi için ders veren ve sürekli çaba içinde olan akademisyenler diğer taraftan yaşamın her anında kendini sürekli geliştirmekte, bilimsel çalışmaları takip ederek ürettiği kitap, makale vb. bilimsel eserler ve bildiri sunmak için katıldığı kongre, konferans ve sempozyumlarla bilimsel gelişmelere katkı sağlamaktadırlar (Yılmaz ve Özdemir, 2012:50).

Bir alanın kurumsallaşabilmesinin en önemli ölçütlerinden birisi, disiplinle ilgili kongre ve bilimsel etkinlikler düzenlenmesidir (Balcı, 2008; Aydın vd., 2005). Akademik kongre ve konferanslar, alanın varlığının veya var olduğunun bir işareti olmalarının yanı sıra, alan katılımcıların özel ilgilerinin paylaşıldığı, tartışıldığı ve yeniden tanımlandığı bir sahanın varlığına da göndermede bulunmaktadır (Oplatka, 2007, 2008, 2012). Akademik toplantılarda müzakere edilen, güncel ve teorik konular ışığında tartışılan bildiriler; alanın entelektüel niteliğinin gelişimi, oluşumu, sınırlarının belirlenmesi ve tartışılmaya açılması, bilgi temellerinin yeniden inşa edilmesi ve tanımlanması ile ilgili bir platform fırsatı sunarlar (Turan vd., 2015).

Dünyada ve Türkiye’de her yıl, düzenlenen/planlanan bilimsel toplantılara duyulan ilgi giderek artmaktadır. Bu yükselişin en iyi hissedildiği alanlardan birisi olarak sosyal bilimler ve turizm gösterilebilir. Ulusal veya uluslararası düzeyde organize edilen kongre ve sempozyumların artmasının arkasında birçok sebep yatmaktadır. Bunlar arasında, dünyada artan turizm hareketlilikleri, turizm eğitime yönelik kurumsallaşmanın artması, eğitim veren kurum sayıları ile buna paralel olarak öğretim elemanlarının çoğalması, akademisyenlerin kariyer hedeflerine daha hızlı ulaşmak veya daha nitelikli çalışmalar yapmak istemesi, gerek üniversite bazında gerekse de ulusal düzeyde verilen akademik teşvikler ile geliştirme ödenekleri, ilgili bilim alanındaki gelişmeler ve araştırmaların artması gibi nedenler sayılabilir. Söz konusu bu toplantılar, katılan bilim insanları ve akademisyenlere kendi alanlarında veya ilgi duydukları yan alanlarda meydana gelen gelişmeleri, yenilikleri ve yapılan son çalışmaları görme ve tartışma imkânı sunmaktadır. Ayrıca bilimsel toplantılarda ortak ve benzer konularda çalışan bilim insanları bir araya gelerek, oluşturdukları akademik ağlar (network) vasıtası ile çalışmış oldukları alanlardaki bilgi ve birikimlerini birbirlerine aktarabilmekte, yeni bilimsel ve kuramsal çalışmalarda birlikte hareket etme ve ortak çalışma imkânına sahip olmaktadır (Göçoğlu vd., 2016).

Bilimsel kongre ve sempozyum organizasyonlarının nicelik olarak hızlı bir şekilde artması, aynı tarihlerde birden fazla kongrenin eş zamanlı olarak düzenlenmesi, aynı temaya yönelik farklı zaman dilimlerde ve farklı kurumlar tarafından organize edilen fakat yakın tarihli gerçekleştirilen kongrelerin artış göstermesi akıllara turizm kongrelerinin niceliğe karşılık ne kadar nitelikli olduğu sorusunu getirmektedir. Son zamanlarda akademik konferansların bilimsel nitelikten ziyade ticari amaçla para kazanmak için gerçekleştirilmesi, kongre organizasyon masraflarının karşılanmasına yönelik kaygıların giderilmesi için farklı ücret tarifelerinin sunulması, birden fazla çalışma için yüksek ek ücretlerin talep edilmesi, gönderilen bildirilerin herhangi bir hakem değerlendirmesinden geçmeden direk olarak kabul edilmesi, bazı kongrelerde bildirilerin sunulmasına gerek duyulmaması veya canlı bağlantı olmaksızın önceden kaydedilmiş kısa bir video ile bildiri sunumlarının kabul edilebildiği vb. düşünceler diğer kongreler üzerinde baskı oluşturabilmekte ve

sanki tüm bilimsel etkinliklerin böyle olduğu yönünde negatif bir algı ortaya çıkmakta, akademik yükselmelerde ise etkilerinin azaldığı görülmektedir. Bu noktadan hareketle, turizm kongrelerine yönelik bir durum değerlendirilmesinin yapılmasının gerekliliği ortaya çıkmıştır. Araştırma kapsamında ise bu doğrultuda 2018 yılı içerisinde Türkiye’de gerçekleştirilen turizm temalı kongreler incelenmiştir.

Kavramsal Çerçeve

Her bilim dalında olduğu gibi turizm alanında da bibliyometrik çalışmaların ayrı bir önemi bulunmaktadır. Turizm disiplininin gelişimine ve alan yazınının büyümesine paralel olarak gerek bu alanda gerekse turizm çeşitlerine ilişkin üretilen yayınlara yönelik bibliyometri verileri ihtiyaç haline gelmiştir. Araştırmacılar arasında bibliyometriye gösterilen ilgi zamanla yaygınlaşmış ve önemli bir hal almıştır. Bilim insanlarının ve yayın kuruluşlarının sayılarının artması ile gerek uluslararası gerekse de ulusal düzeyde gerçekleştirilen bibliyometrik çalışmaların sayısı da artmaya başlamıştır (Boyras, 2018).

Bibliyometri kavramı matematiksel ve istatistiksel yöntemlerin kitaplar ve diğer iletişim ortamlarına uygulanması olarak ifade edilmektedir (Pritchard, 1969:348). Bibliyometrik analiz ise, belirli bir alanda belirli bir dönemde ve belirli bir bölgede kişiler ya da kurumlar tarafından üretilmiş yayınların ve bu yayınlar arasındaki ilişkilerin sayısal olarak analizidir (Tübitak Cabim, 2019). Bibliyometrik araştırmalarda belgelerin ya da yayınların belirli özellikleri çözümlenerek bilimsel iletişime ilişkin çeşitli bulgular elde edilmektedir.

Bilimsel etkinlikler, turizm alanının teorik temellerinin oluşturulması sürecinde belirleyici olabilmekte, birçok yönüyle ilgili alandaki mevcut kuramların ve yeni olguların sınanması, farklı izahları ve modellerin ortaya konulması açısından çok sayıda araştırmacının bir araya gelmesiyle bilimsel araştırmaların yönü ve niteliği hakkında önemli tartışmalarına imkân verebilmektedir. Kongre veya sempozyumlarda sözlü olarak sunulan ve sonrasında tam metin olarak yayınlanan bildiriler, bilimsel etkinliklerin somut çıktısı olarak ilgili alana yönelik güncel gelişme ve değişimler hakkında bilgi verebilir (Boyras ve Sandıkcı, 2018).

Ulusal literatür incelendiğinde, Türkiye’de turizm alanındaki yayınlara yönelik yapılan bibliyometri araştırmalarının çoğunlukla tez ve makalelere yönelik gerçekleştirildiği, bildirilere ilişkin değerlendirmelerin ise daha düşük düzeyde kaldığı görülmektedir. Akademik kongrelere yönelik ise literatürde sadece kongre çıktıları olarak yer alan bildirilerin ya tekil bir kongre ya düzenli olarak gerçekleştirilen bir kongre dizisi (Liu vd., 2011; Çakıcı vd., 2013; Türktarhan, 2014; Şahin ve Acun, 2015; Yılmaz, 2017; Baytok vd., 2018; Sümer, 2018) ya da belirli bir tarih dönemi (Boyras ve Sandıkcı, 2018; Boyras, 2018, Sandıkcı vd., 2018) açısından incelendiği belirlenmiştir. Kongre Uzmanı (2019) verilerine göre 2018 yılı boyunca Türkiye’de 1972 adet kongre, sempozyum vb. bilimsel etkinlik düzenlenmiştir. Ancak herhangi bir bilimsel kongrenin niteliklerinin veya belirli bir dönemdeki kongrelerin hepsinin birden ele alındığı bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Yöntem

Bu araştırmanın amacı, 2018 yılı içerisinde Türkiye’de düzenlenen “turizm” ana temalı bilimsel etkinliklerden kongre ve sempozyumların çeşitli bibliyometrik parametreler açısından değerlendirilmesidir. Bu kapsamda, Türkiye’de düzenlenen turizm kongrelerinin ne zaman, nerede, hangi üniversite/üniversitelerin ev sahipliğinde ve nasıl bir formatta düzenlendiği, yayın olanakları, kongre kurulları, katılımcıların dağılımı ve unvanı ile üretilen bilimsel araştırmaların kongrelere ve

yazar sayılarına göre dağılımına dikkat çekilerek 2018 yılı itibariyle mevcut durumun genel olarak ortaya konması benimsenmiştir.

Araştırmanın evreni, Türkiye’de 2018 yılı içerisinde düzenlenen turizm kongreleri ile bu kongrelerde sözlü olarak sunulan bildirimleri kapsamaktadır. Bu aşamada ilk etapta akademik kongre/sempozyum sektörüne yönelik güncel bilgi paylaşımı yapan Kongre Uzmanı (2019) web sitesi üzerinden belirtilen yıllar itibariyle düzenlenmiş turizm temalı kongreler tespit edilmiştir. İkinci aşamada, belirtilen kongre ve sempozyumlara yönelik bu organizasyonlara aktif katılım sağlayan ve turizm eğitimi veren kurumlarda en az 10 yıllık deneyim sahibi öğretim üyeleri ile görüşme gerçekleştirilerek isimleri netleştirilmiştir. Sonrasında ise tespit edilen kongre ve sempozyumların web sitelerine ve bildirimlere yönelik basılı olan materyallere erişim sağlanmıştır. Dördüncü aşamada ise ulaşılan web siteleri ile bildirimlere yönelik basılı veya elektronik olarak yayınlanan özet bildirimler kitap, tam metin bildirimler kitabı, sponsor dergilerin kongre bildirimlerine yönelik özel sayıları ve kongre sonrası hazırlanan kitaplar incelenmiştir. Araştırma ile Türkiye’de 2018 yılı içerisinde 31 farklı turizm kongresi planlandığı fakat iki kongrenin belirlenemeyen nedenlerden dolayı iptal edildiği, iki kongrenin ise tarih değişikliği ile 2019 yılına ertelendiği tespit edilmiştir. İki kongre kapsamında ise tam metin bildirimler kitabı olmadığı için değerlendirmeye tabi tutulmamıştır. Bu noktadan hareketle, belirtilen nitelikleri taşıyan 25 ayrı turizm temalı kongre ve sempozyumu araştırmanın örneklem grubunu oluşturmaktadır.

Araştırmada veri toplama tekniği olarak nitel araştırma yöntemlerinde doküman-arşiv tarama, verilerin analiz edilmesi için ise betimsel analiz ile içerik analizi birlikte kullanılmıştır. Kongre ve bildirimler, istatistik paket programı aracılığıyla sıklık ve yüzde analizlerine tabi tutulmuş ve aşağıda belirtilen bibliyometrik parametreler doğrultusunda ele alınmıştır.

- Turizm kongrelerinin isimleri ve aylara göre gösterdiği dağılım,
- Kongrelerin ev sahibi üniversitelere ve şehirlere göre gösterdiği dağılım,
- Kongrede sunulan bildirimler için yayın olanaklarının gösterdiği dağılım,
- Kongre kurullarının gösterdiği dağılım,
- Kongrelerin katılan üniversiteler ve yazar sayılarına göre gösterdiği dağılım,
- Kongre katılımcılarının akademik unvanlarına göre gösterdiği dağılım,
- Bildirimlerin yayın türü ve diline göre kongre bazında gösterdiği dağılım,
- Bildirimlerin akademik unvanlarına göre kongre bazında gösterdiği dağılım,
- Bildirimlerin yazar sayısına göre kongre bazında gösterdiği dağılım.

Bulgular

Türkiye’de 2018 yılı içerisinde Ocak ve Ağustos ayları dışında 10 farklı ayda 25 adet turizm temalı kongre, sempozyum vb. nitelikli bilimsel etkinlik düzenlenmiştir. Bu etkinliklerin düzenlendiği şehir, tarih ve üniversiteler ile üretilen bildiri çalışmalarının kongre çıktılarında yer alma düzeyine göre dağılımına ilişkin bulgular Tablo 1’de yer verilmiştir. Düzenlenen tarih itibariyle organizasyonların en fazla dörder adet ile Şubat, Eylül ve Ekim aylarında yoğunlaştığı, etkinlikler sayı bakımından ise en çok üç adet İzmir’de ve ikişer adet Kocaeli, Nevşehir ve Sivas illerinde olmak üzere 20 ayrı ilde düzenlendiği görülmektedir. Bilimsel etkinliklerin düzenleyen üniversite veya kurum açısından %88’i en az bir üniversitenin ev sahipliğinde/koordinatörlüğünde, geri kalan %12’si ise sivil toplum kuruluşları tarafından gerçekleştirilmiştir.

Tablo 1. 2018 Yılında Türkiye’de Gerçekleştirilen Turizm Kongreleri/Sempozyumları

#	Kongre Adı	Şehir/İlçe	Tarih	Üniversite/Kurum	Ö	TM	ÖS	K
1	Uluslararası Sivas Turizmi Kongresi (1. SUTK)	Sivas	23-25 Şubat	Cumhuriyet	-	√	-	-
2	4. Ulusal Deniz Turizmi Sempozyumu (4. DTS)	İzmir	23-24 Şubat	Dokuz Eylül	-	-	-	-
3	Gastronomi Zirvesi (GZ)	Ankara	22-25 Mart	Gazi	√	-	√	-
4	3. Uluslararası Doğu Akdeniz Turizm Sempozyumu (3. UDATS)	Hatay İskenderun	20-21 Nisan	İskenderun Teknik	-	√	-	-
5	1. Uluslararası Çocuk Dostu Turizm Kongresi (1. UÇDTK)	Sivas	25-28 Nisan	Cumhuriyet	√	-	√	-
6	17. Geleneksel Turizm Sempozyumu (17. GTS)	Düzce	26 Nisan	Düzce	-	-	-	-
7	1. Turizm Rehberliği Kongresi (1. TRK)	Balıkesir	27-28 Nisan	Balıkesir	√	-	-	√
8	8. Uluslararası Sağlık Turizmi Kongresi (8. STK)	Aydın Kuşadası	03-06 Mayıs	Sağlık Turizmi Derneği	√	√	-	-
9	5. Uluslararası Spor Bilimler, Turizm ve Rekreasyon Öğrenci Kongresi (5. USBTRK)	Manisa	07-09 Mayıs	Manisa Celal Bayar	√	-	-	-
10	7. Ulusal 2. Uluslararası Kırsal Turizm Kongresi (7. Kırsal TK)	Muğla Bodrum	10-13 Mayıs	Muğla Sıtkı Koçman	√	√	√	-
11	Cittaslow Türkiye 3. Eko-Gastronomi Kongresi (3. Eko GK)	Bolu Göynük	29-30 Haziran	Ataşehir Adıgüzel MYO	√	-	-	√
12	4. Uluslararası Türk Dünyası Turizm Sempozyumu (4. UTDTTS)	Kastamonu Ilgaz	19-21 Temmuz	Kastamonu	√	√	√	-
13	2. Uluslararası Sürdürülebilir Turizm Kongresi (2. USTK)	Gümüşhane	20-22 Eylül	Gümüşhane	-	√	-	-
14	1. Uluslararası Gastronomi Turizmi Araştırmaları Kongresi (1. UGAK)	Kocaeli	20-22 Eylül	Kocaeli	-	√	-	-
15	2. Uluslararası Batı Asya Turizm Araştırmaları Kongresi (2. IWACT)	Van	27-30 Eylül	Van Yüzüncü Yıl	√	√	√	-
16	2. Uluslararası Turizmin Geleceği; İnovasyon, Girişimcilik ve Sürdürülebilirlik Kongresi (2. FUT)	Mersin	27-29 Eylül	Mersin	-	√	√	-
17	10 th World Conference for Graduate Research in Tourism, Hospitality and Leisure (10. CGR)	Nevşehir Kapadokya	02-07 Ekim	Anatolia Turizm Akademisi	-	√	√	√
18	6 th Interdisciplinary Tourism Research Conference (6. ITRC)				-	√	√	√
19	19. Ulusal Turizm Kongresi (19. UTK)	Afyonkarahisar	17-21 Ekim	Afyon Kocatepe	-	√	-	-
20	Prof. Dr. Hasan Olalı Turizm Sempozyumu (1. HOTS)	İzmir Foça	18-21 Ekim	Dokuz Eylül	-	-	√	-
21	1. Uluslararası Turizm ve Mimarlık Konferansı (1. MTK)	Karabük Safranbolu	24-27 Ekim	Karabük	√	-	-	-
22	1. Uluslararası Turizmde Yeni Jenerasyonlar ve Yeni Trendler (1. INGANT)	Sakarya	01-03 Kasım	Sakarya Uygulamalı Bilimler	-	√	-	-
23	2. Uluslararası Turizm, Ekonomi ve İşletme Bilimleri Kongresi (2. ICTEBS)	Kocaeli Kartepe	01-04 Kasım	Kocaeli	-	-	√	-

24	2. Uluslararası Turizm ve Kültürel Miras Kongresi (2. UTKM)	Şanlıurfa	07-11 Kasım	Muğla Sıtkı Koçman	-	-	√	-
25	4. Uluslararası Gastronomi Turizmi Kongresi (4. UGTK)	İzmir	06-08 Aralık	İzmir Ekonomi, Dokuz Eylül	-	√	-	-

Ö: Özet bildiriler kitabı, **TM:** Tam metin bildiriler kitabı, **ÖS:** Akademik bir dergide özel sayı, **K:** Kitap veya kitapta bir bölüm

Kongre ve sempozyumların isimleri doğrultusunda %76'sı uluslararası, %24'ü ise ulusal nitelik düzeyinde olduğu vurgulanmaktadır. Diğer taraftan, tamamlanan kongre veya sempozyumlarda sunulan bildirilerin, bilimsel etkinlik çıktısı olarak yayın türleri incelendiğinde; etkinliklerin %56'sında tam metin bildiriler kitabı, %40'ında özet bildiriler kitabı ile %44'ünde bir akademik dergi kapsamında kongre veya sempozyuma özel olarak hazırlanan bir sayı kapsamında ve %16'sında ise bildirilerin kitapta bir bölüm olarak ulusal veya uluslararası bir yayınevi tarafından kitap şeklinde yayımlandığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte etkinliklerin %16'sında bildiriler için hem özet hem de tam metin kitapları yayınlanırken bir etkinlik için herhangi bir türde yayın çıktısı olmamıştır. Bu ayrışmaların nedeni, 31/12/2016 tarihinde resmi gazetede yayınlanarak güncellenen Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği'nin 27/06/2018'de yeniden değişikliğe uğraması sonucunda, daha önce özet, genişletilmiş özet veya tam metin olarak çeşitli formlarda kabul edilen bildiri yayınlarının artık sadece tam metin formatında kabul edileceği şeklinde yenilenmesi gösterilebilir.

Tablo 2'de turizm kongre ve sempozyumlarında yer alan çeşitli kurullar ile bu kurullarda yer alan üyelerin dağılımına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. İlk olarak, etkinliklerin %68'inde onur kurulu olarak ulusal ve yerel düzeyde bakanlık, valilik, belediye veya rektörlük gibi kamu kurumlarından yetkililerin yer aldığı belirlenmiştir. İkinci olarak, kongre ve sempozyumların %72'sinde bir danışma kurulunun var olduğu, bunların ise sadece %33'ünde en az bir yabancı uyruklu akademisyenin yer aldığı tespit edilmiştir. Uluslararası nitelikli kongrelerde danışma kurulunun varlığı %79 iken ulusal kongrelerde ise %50'dir. Bilim kurulu üyeleri açısından etkinlikler incelendiğinde, gerek kuruldaki toplam üye sayısı ile görev yapılan kurum türü açısından gerek üyelerin milliyet bakımından yerli ya da yabancı olmaları gerekse de kurul üyelerinin akademik unvanları açısından çok farklı dağılımlar gösterdiği ve benzerlik oranlarının çok düşük olduğu görülmektedir. Kongrelerin uluslararası veya ulusal olarak nitelendirilmesine göre bilim kurulu üyelerinin taşıdığı özelliklerin de benzer şekilde belirli bir uyum göstermemektedir. Ekinliklerde bilim kurulu üyelerinin oluşturulmasında veya belirlenmesinde danışma ve düzenleme kurulları ile kongre başkanı etkin rol oynamaktadır. Bu kuruldaki akademisyenler güçlü ve zayıf sosyal bağlarını kullanarak bilim kurulunu üyeleri belirlemektedir. Her ne kadar bu doğrultuda oluşan bilim kurulu üyelerinin kapsamı değişkenlik ve çeşitlilik gösterse de ortaya çıkan bu durum akıllara, kongre ve sempozyumların ne kadar ulusal veya uluslararası olduğunu ya da hangisinin aldığı isim ile taşıdığı niteliğin ne derece örtüştüğü sorusunu getirmektedir. Çünkü bir tarafta bilim kurulu %99 yabancı uyruklu üyelerden oluşan kongreler yer alırken diğer tarafta tam tersi olarak %95 oranında Türk öğretim üyelerinden oluşan bilim kuruluna sahip etkinlikler bulunmaktadır. Son olarak düzenleme kurulları ve üyelerinin de etkinlikler arasında belirli bir standart taşımadığı, beş kişilik düzenleme komitelerine karşın 37 veya 33 kişilik organizasyon ekiplerinin de var olduğu görülmektedir. Bu durumunun ortaya çıkmasındaki temel sebep, ev sahibi üniversitelerin ilgili birimlerinde kadrolu olarak görev yapan öğretim elemanlarının sayısı gösterilebilir. Ancak bilimsel etkinliklerin kapsamı göz önüne alındığında; ön hazırlık (*amaç-kapsam ve sınırların belirlenme süreci, bütçe düzeni, grafik-tasarım, reklam-tanıtım, talep toplama, bildiri takipleri, hakem*

koordinasyon süreci, kabul ve davet, program ve mekan hazırlıkları vb.), etkinlik anı (ulaşım, karşılama, açılış, program takibi, oturumlar, ek programlar, gala gecesi, sosyal etkinlik vb.) ve etkinliği tamamlanma (bildiri kitabı, yayın olanakları ve özel sayı yayınlar, sunulan hizmetlerin paylaşımı, teşekkür ve ziyaretler vb.) süreçlerinin kapsamlı ve yoğun bir emek istemesinden dolayı kongre ve sempozyumların düzenleme kurullarının geniş üye yelpazesine sahip olmasını ve koordineli bir çalışmayı gerektirmektedir.

Tablo 2. Kongre ve Sempozyum Kurulları ile Kurul Üyelerinin Dağılımı

#	Onur Kurulu	Danışma Kurulu			Bilim Kurulu								Düzenleme Kurulu						
		Toplam	Yerli	Yabancı	Toplam	Üniversite	Yerli	Yabancı	Prof. Dr.	Doç. Dr.	Öğr. Ü.	Dr.	Toplam	Prof. Dr.	Doç. Dr.	Dr. Öğr. Ü.	Öğr. Gör.	Arş. Gör.	Diğer
1	3	9	9	-	46	23	39	7	3	17	21	5	5	1	-	-	-	-	4
2	-	-	-	-	88	28	88	-	45	24	19	-	12	-	1	4	1	6	-
3	14	10	10	-	189	73	182	7	56	53	77	3	10	2	-	-	-	6	2
4	1	21	21	-	78	-	71	7	20	18	35	5	11	-	1	5	4	-	1
5	3	-	-	-	35	30	30	5	28	5	2	-	18	1	2	8	3	2	2
6	-	-	-	-	81	5	81	-	24	25	27	5	8	1	3	1	-	3	-
7	2	-	-	-	104	-	104	-	46	42	16	-	7	1	3	1	-	2	-
8	13	30	26	4	59	-	53	6	43	13	3	-	5	1	-	-	-	-	4
9	7	13	13	-	82	-	21	61	-	-	-	82	37	-	-	18	11	8	-
10	-	6	6	-	97	43	88	9	41	56	-	-	15	2	2	7	3	-	1
11	3	5	5	-	12	10	12	-	11	-	-	1	7	-	-	1	-	-	6
12	4	4	1	3	130	53	98	32	71	59	-	-	34	2	4	11	9	4	4
13	3	13	13	-	150	61	139	11	60	45	45	-	13	1	-	5	5	2	-
14	4	18	18	-	107	64	102	5	39	35	33	-	7	1	4	2	-	-	-
15	2	-	-	-	93	45	81	12	50	14	18	11	10	1	-	8	1	-	-
16	9	12	9	3	119	42	106	13	39	43	37	-	24	1	4	2	-	17	-
17	-	21	4	17	69	65	1	68	69	-	-	-	9	2	-	2	-	1	4
18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	4	13	13	-	76	47	76	-	76	-	-	-	19	1	6	4	5	3	-
20	-	11	11	-	48	29	48	-	-	-	-	48	9	2	-	3	-	4	-
21	-	-	-	-	39	19	32	7	11	9	17	2	33	3	3	17	1	9	-
22	4	17	15	2	89	51	81	8	89	-	-	-	11	-	-	4	1	5	1
23	-	15	15	-	61	34	51	10	36	25	-	-	11	-	1	4	6	-	-
24	6	9	8	1	114	53	88	26	44	43	27	-	12	-	6	3	3	-	-
25	3	-	-	-	47	35	40	7	17	14	11	5	16	1	1	3	-	-	11
f	85	227	197	30	2013	810	1712	301	918	540	388	167	343	24	41	113	53	72	40
%	-	100	86,8	13,2	100	-	85	15	45,6	26,8	19,3	8,3	100	7	12	32,9	15,5	21	11,7
x	3,4	9,1	7,9	1,2	80,9	32,4	68,5	12,4	37,1	21,6	15,5	6,7	13,7	1	1,6	4,5	2,1	2,9	1,6

Kongre ve sempozyumlardaki bildirilerde yazar olarak yer alan öğretim elemanlarının sayısı ve çeşidi, katılımcıların görev yaptıkları üniversitelerin yerli veya yabancı nitelikli olma durumu, etkinlikte sunulan bildirilerin sayısı ile yayın türü ve dili açısından dağılımlarına ilişkin bulgulara tablo-3'te yer verilmiştir. İlk olarak toplam yazar sayısı ve çeşidi açısından etkinlik bazı değerlendirme yapıldığında, en fazla çoklu bildiri üretiminin yapıldığı organizasyonun %59 ile "7. Kırsal Turizm Kongresi" ile "2. Uluslararası Turizm, Ekonomi ve İşletme Bilimleri Kongresi", bireysel katılma oranının en yüksek olduğu etkinlik ise ulusal nitelikte %98 ile "Prof. Dr. Hasan Olalı Turizm Sempozyumu" ve uluslararası olarak %94 ile "4. Uluslararası Gastronomi Turizmi Kongresi" öne çıkmaktadır. İkinci olarak, katılımcı üniversitelerin yerli/yabancı durumlarına göz önüne alındığında, birtakım uluslararası nitelik taşıyan kongre ve sempozyumların bilim kurullarında yabancı öğretim üyesi bulundurmasına rağmen üretilen bildirilerde herhangi bir yabancı uyruklu yazarın yer almadığı görülmektedir. Bu durum organizasyonların taşıdığı isim niteliği ile kapsam niteliğinin uyuşmadığını, diğer bir ifade ile adı uluslararası olarak tanımlanan kongre veya sempozyumların içerdiği özellikler çerçevesinde uluslararası bir nitelik taşımadığını göstermektedir. Etkinliklerde yer alan bildirilerin yayın türü açısından yaklaşık %49'unun özet olarak, %45'inin ise tam metin formatında olduğu; iki etkinlik kapsamında ise bildirelere yönelik herhangi bir çıktının olmadığına rastlanmıştır. Yayın dili bakımından ise bildirilerin %88 gibi büyük çoğunluğunun Türkçe, geri kalan yaklaşık %12'lik oranın ise İngilizce, Rusça, Azerice ve Orta Asya ülkelerinin dillerinde yazıldığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla bu noktada da, adında uluslararası tamlaması olan kongre ve sempozyumlardan bazılarının hem katılımcıları hem temsil edilen üniversiteler hem de çalışmaların yayın dili gibi tüm değişkenler açısından Türkçe nitelik taşıması bir çelişki oluşturmaktadır. Böylece tüm paydaşları yerli (ulusal) olan etkinliklerin uluslararası olarak nitelendirildiği görülmektedir. Diğer taraftan tam tersi bir durum olarak, yayın dili tamamen Türkçe dışındaki dillere odaklanmış tüm paydaşları yabancı nitelik taşıyan uluslararası etkinliklerin de varlığı söz konusudur. Genel olarak değerlendirildiğinde ise turizm temalı bilimsel toplantı etkinliklerinin temel düzeyde Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği'ndeki asgari şartları sağlamaya yönelik kaygılar doğrultusunda gerçekleştirildiği görülmektedir.

Tablo 3. Kongrelerdeki Yazar ve Üniversite Sayıları ile Yayınların Türü ve Dili

	Toplam Yazar Sayısı	Yazar Çeşidi	Katılımcı Türk Üniversite Sayısı	Katılımcı Yabancı Üniversite Sayısı	Toplam Yayın Sayısı	Yayın Türü				Yayın Dili			
						Özet		Tam Metin		Yabancı		Türkçe	
						f	%	f	%	f	%	f	%
1. SUTK	120	96	21	-	47	-	-	47	100,0	-	-	47	100,0
4. DTS	46	41	15	-	18	-	-	-	-	-	-	18	100,0
GZ	282	229	63	1	121	121	100,0	-	-	1	0,8	120	99,2
3. UDATS	483	343	64	2	187	53	28,3	134	-	10	5,3	177	94,7
1. UÇDTK	87	64	10	-	37	37	100,0	-	-	-	-	37	100,0
17. GTS	88	71	19	-	40	-	-	-	-	-	-	40	100,0
1. TRK	168	143	32	-	68	68	100,0	-	-	-	-	68	100,0
8. STK	100	83	23	2	37	37	100,0	-	-	4	10,8	33	89,2
5. USBTRK	574	340	50	1	172	172	100,0	-	-	-	-	172	100,0
7. Kırsal TK	441	308	52	-	201	201	100,0	-	-	22	10,9	179	89,1
3. Eko GK	20	17	9	-	11	4	36,4	7	-	-	-	11	100,0
4. UTDTS	205	166	37	10	95	55	57,9	40	-	21	22,1	74	77,9
2. USTK	153	120	33	4	61	-	-	61	100,0	-	-	61	100,0
1. UGAK	191	157	46	5	74	-	-	74	100,0	6	8,1	68	91,9
2. IWACT	400	272	57	10	193	102	52,8	91	-	18	9,3	175	90,7
2. FUT	287	220	57	11	126	12	9,5	114	-	24	19,0	102	81,0
10. CGR	57	43	6	20	27	-	-	27	100,0	27	100,0	-	-
6. ITRC	51	36	2	12	18	-	-	18	100,0	18	100,0	-	-
19. UTK	217	200	54	2	93	-	-	93	100,0	-	-	93	100,0

1. HOTS	41	40	19	-	24	-	-	-	-	-	-	24	100,0
1. MTK	120	97	29	2	64	64	100,0	-	-	8	12,5	56	87,5
1. INGANT	169	138	34	8	74	18	24,3	56		5	6,8	69	93,2
2. ICTEBS	220	129	31	13	114	-	-	67	100,0	45	39,5	69	60,5
2. UTKM	107	79	22	9	56	20	35,7	36		8	14,3	48	85,7
4. UGTK	31	29	11	-	13	-	-	13	100,0	13	100,0	-	-
Toplam	4658	3461	796	112	1971	964	48,9	878	44,5	230	11,7	1741	88,3

Tablo 4'te kongre ve sempozyumlarda sunulan bildirilerin katkı sunan yazarların sayıları ve ortalamaları bakımından dağılımına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Bu kapsamda, bildirilerin en çok %43,9 ile iki yazarlı olarak gerçekleştirildiği, onu takiben %25,2 ile üç yazarlı ve %18,5 ile tek yazarlı olarak hazırlandığı görülmektedir. Etkinlik bazında incelendiğinde ise, bildiri başına en düşük yazar sayısının 1,71 ile "Prof. Dr. Hasan Olalı Turizm Sempozyumu"nda ve en yüksek ortalamanın ise 3,34 ile "5. Uluslararası Spor Bilimler, Turizm ve Rekreasyon Öğrenci Kongresi"nde olduğu belirlenmiştir. Etkinlik isimlerinin ulusal veya uluslararası nitelendirilmesine göre yazar sayılarının dağılımlarında belirgin bir farka rastlanılmamasına rağmen, Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği'nin değiştiği tarih itibarıyla bilimsel toplantılar değerlendirildiğinde önceki döneme göre tekil yayınların oranının belirgin şekilde arttığı tespit edilmiştir. Diğer taraftan kongrelerde birkaç yazarlı ortak çalışmaların yanı sıra katkı sunan yazar sayısının altı, yedi ve sekize ulaştığı bildiri çalışmalarının da var olduğu göze çarpmaktadır. Ortaya çıkan bu durum, akademik çalışmalarda güdülen etik kaygısı, üniversitelerin bilimsel etkinlikler için öğretim elemanlarına ayırdıkları bütçe ve ödenekler ile çalışmaların nitelik durumunu bilinmeksizin akademisyenlerin gün geçtikçe çoğalan bu tür etkinliklere daha fazla ilgi duyduğunu ve artan sayıda bildirilerde paydaş olarak yer almak istediğini göstermektedir.

Tablo 4. Kongrelerdeki Yayınların Yazar Sayısı Bakımından Dağılımı

	1 Yazarlı		2 Yazarlı		3 Yazarlı		4 Yazarlı		5 Yazarlı		6 Yazarlı		7 Yazarlı		8 Yazarlı		Toplam Bildiri	Yazar*
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
1. SUTK	8	17,0	14	29,8	16	34,0	9	19,1	-	-	-	-	-	-	-	-	47	2,55
4. DTS	2	11,1	8	44,4	7	38,9	-	-	-	-	-	-	1	5,6	-	-	18	2,56
GZ	12	9,9	71	58,7	27	22,3	8	6,6	3	2,5	-	-	-	-	-	-	121	2,33
3. UDATS	22	11,8	75	40,1	60	32,1	22	11,8	6	3,2	1	0,5	1	0,5	-	-	187	2,58
1. UÇDTK	5	13,5	14	37,8	18	48,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	37	2,35
17. GTS	-	-	33	82,5	6	15,0	1	2,5	-	-	-	-	-	-	-	-	40	2,20
1. TRK	10	14,7	27	39,7	21	30,9	9	13,2	1	1,5	-	-	-	-	-	-	68	2,47
8. STK	8	21,6	12	32,4	7	18,9	5	13,5	3	8,1	2	5,4	-	-	-	-	37	2,70
5. USBTRK	9	5,2	40	23,3	46	26,7	46	26,7	23	13,4	8	4,7	-	-	-	-	172	3,34
7. KTK	47	23,4	91	45,3	48	23,9	13	6,5	-	-	-	-	-	-	2	1,0	201	2,19
3. Eko GK	4	36,4	5	45,5	2	18,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	1,82
4. UTDTs	22	23,2	43	45,3	23	24,2	7	7,4	-	-	-	-	-	-	-	-	95	2,16
2. USTK	10	16,4	24	39,3	15	24,6	11	18,0	-	-	1	1,6	-	-	-	-	61	2,51
1. UGAK	7	9,5	30	40,5	25	33,8	11	14,9	1	1,4	-	-	-	-	-	-	74	2,58
2. IWACT	45	23,3	101	52,3	38	19,7	6	3,1	3	1,6	-	-	-	-	-	-	193	2,07
2. FUT	21	16,7	61	48,4	34	27,0	8	6,3	2	1,6	-	-	-	-	-	-	126	2,28
10. CGR	15	55,6	2	7,4	3	11,1	6	22,2	1	3,7	-	-	-	-	-	-	27	2,11
6. ITRC	2	11,1	9	50,0	2	11,1	2	11,1	1	5,6	2	11,1	-	-	-	-	18	2,83
19. UTK	13	14,0	47	50,5	27	29,0	3	3,2	2	2,2	-	-	1	1,1	-	-	93	2,33
1. HOTS	10	41,7	11	45,8	3	12,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24	1,71
1. MTK	17	26,6	38	59,4	9	14,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	64	1,88
1. INGANT	10	13,5	36	48,6	25	33,8	3	4,1	-	-	-	-	-	-	-	-	74	2,28
2. ICTEBS	40	35,1	48	42,1	21	18,4	4	3,5	1	0,9	-	-	-	-	-	-	114	1,93
2. UTKM	21	37,5	21	37,5	12	21,4	2	3,6	-	-	-	-	-	-	-	-	56	1,91
4. UGTK	4	30,8	5	38,5	2	15,4	1	7,7	-	-	-	-	1	7,7	-	-	13	2,38
Toplam	364	18,5	866	43,9	497	25,2	177	9,0	47	2,4	14	0,7	4	0,2	2	0,1	1971	

* Kongredeki bildiri başına düşen yazar sayısını ifade etmektedir.

Son olarak, kongre ve sempozyumlara katılım sağlayan ve bildirilere katkı sunan yazarların akademik unvanlarına göre dağılımına ilişkin bulgular tablo-5’de ele alınmıştır. Bu doğrultuda, bilimsel toplantılara en çok %27,3 ile doktor unvanını almış (*doktor, doktor araştırma görevlisi, doktor öğretim görevlisi ve doktor öğretim üyesi*) öğretim elemanlarının katılım sağladığı, onu %25,8 ile henüz doktora eğitimini tamamlamamış araştırma görevlileri ve öğretim görevlilerinin oluşturduğu akademik grubun takip ettiği görülmektedir. Akademik kariyerin iki önemli dönüm noktası olan doktora ve doçentlik aşamaları göze önüne alındığında bu durumun ortaya çıkması normal karşılanabilir. Diğer taraftan, katılımcıların %12,7’sini doçentler ve %10,8’ini ise profesörler oluştururken yazarların %23,5’ine ilişkin herhangi bir unvan bilgisine ulaşılamamıştır.

Tablo 5: Kongrelerdeki Yazarların Unvanlarına Göre Dağılımı

	Arş. Gör.		Arş. Gör. Dr.		Dr.		Öğr. Gör.		Öğr. Gör. Dr.		Dr. Öğr. Ü.		Doç. Dr.		Prof. Dr.		Belirsiz		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f
1. SUTK	19	15,8	2	1,7	-	-	18	15,0	3	2,5	30	25,0	14	11,7	8	6,7	26	21,7	120
4. DTS	14	30,4	-	-	-	-	2	4,3	-	-	10	21,7	2	4,3	5	10,9	13	28,3	46
GZ	24	8,5	-	-	1	0,4	54	19,0	9	3,2	80	28,2	28	9,9	31	10,9	57	20,1	284
3. UDATS	88	18,2	6	1,2	5	1,0	78	16,1	7	1,4	124	25,7	46	9,5	45	9,3	84	17,4	483
1. UÇDTK	8	9,2	1	1,1	-	-	36	41,4	-	-	13	14,9	9	10,3	8	9,2	12	13,8	87
17. GTS	5	5,7	-	-	-	-	16	18,2	-	-	13	14,8	13	14,8	16	18,2	25	28,4	88
1. TRK	37	22,0	3	1,8	2	1,2	17	10,1	3	1,8	36	21,4	31	18,5	11	6,5	28	16,7	168
8. STK	12	12,0	-	-	2	2,0	2	2,0	1	1,0	8	8,0	11	11,0	13	13,0	51	51,0	100
5. USBTRK	66	11,5	-	-	-	-	39	6,8	-	-	136	23,7	65	11,3	48	8,4	220	38,3	574
7. Kırsal TK	46	10,4	2	0,5	-	-	94	21,3	4	0,9	96	21,8	60	13,6	50	11,3	89	20,2	441
3. Eko GK	1	5,0	-	-	-	-	1	5,0	-	-	5	25,0	4	20,0	2	10,0	7	35,0	20
4. UTDTK	20	9,8	-	-	1	0,5	22	10,8	-	-	48	23,5	28	13,7	19	9,3	66	32,4	204
2. USTK	17	11,1	-	-	2	1,3	26	17,0	1	0,7	38	24,8	17	11,1	26	17,0	26	17,0	153
1. UGAK	31	16,2	-	-	1	0,5	30	15,7	2	1,0	37	19,4	34	17,8	15	7,9	41	21,5	191
2. IWACT	25	6,3	4	1,0	5	1,3	35	8,8	6	1,5	124	31,0	54	13,5	63	15,8	84	21,0	400
2. FUT	41	14,3	1	0,3	9	3,1	25	8,7	8	2,8	64	22,3	49	17,1	28	9,8	62	21,6	287
10. CGR	1	1,8	-	-	27	47,4	2	3,5	-	-	7	12,3	5	8,8	7	12,3	8	14,0	57
6. ITRC	1	2,0	-	-	13	25,5	1	2,0	-	-	3	5,9	5	9,8	8	15,7	20	39,2	51
19. UTK	31	14,3	3	1,4	8	3,7	24	11,1	4	1,8	62	28,6	23	10,6	23	10,6	39	18,0	217
1. HOTS	11	26,8	-	-	-	-	4	9,8	1	2,4	7	17,1	5	12,2	5	12,2	8	19,5	41
1. MTK	28	23,3	-	-	-	-	10	8,3	-	-	25	20,8	21	17,5	12	10,0	24	20,0	120
1. INGANT	23	13,6	-	-	3	1,8	25	14,8	3	1,8	44	26,0	15	8,9	20	11,8	36	21,3	169
2. ICTEBS	17	7,7	-	-	4	1,8	40	18,2	-	-	57	25,9	32	14,5	31	14,1	39	17,7	220
2. UTKM	5	4,7	-	-	6	5,7	22	20,8	5	4,7	29	27,4	14	13,2	9	8,5	16	15,1	106
4. UGTK	5	16,1	-	-	-	-	1	3,2	-	-	6	19,4	5	16,1	2	6,5	12	38,7	31
Toplam	576	12,4	22	0,5	89	1,9	624	13,4	57	1,2	1102	23,7	590	12,7	505	10,8	1093	23,5	4658

Sonuç ve Öneriler

2018 yılında Türkiye’de organize edilen “turizm” ana temalı bilimsel etkinliklerden kongre ve sempozyumlar çeşitli bibliyometrik parametreler açısından değerlendirilerek mevcut genel durumun ortaya konulması benimsenen bu çalışmada konu ile ilgili önemli sonuçlar elde edildiği görülmektedir. Bu sonuçlardan en önemlisi Türkiye’de turizm temalı kongre veya sempozyum etkinliklerinin düzenlenmesine ilişkin çok yoğun talebin olmasıdır. İkincisi ise bu talebin coğrafi olarak çok farklı illerden (20) ve 50’den fazla üniversiteden oluşmasıdır. Aylık etkinlik ortalamasının üç düzeyinde olması, öncelikle etkinlik temaları yönünden araştırmacılar için bir karmaşıklığa sebebiyet vermektedir. Aynı turizm temasına yönelik birden fazla etkinlik aynı döneme denk gelmekte, yıl içerisinde bu tür etkinlik çakışmalarının sayısının dörde kadar çıktığı görülmektedir. Ortaya çıkan bu sonuç, yazarların aynı konuya ilişkin çalışmaların farklı etkinliklerde ayrı ayrı ele alınmasına, dolayısıyla enerji ve zaman kaybının yanı sıra bütüncül bir bakış açısı için etkili ve verimli sonuçların ortaya çıkmasına engel olmaktadır. Ayrıca düzenlenen bilimsel etkinliklere katılacak potansiyel bilim insanlarının da bu kadar fazla seçenek karşısında sayıca bölünmeleri etkinlik başına katılımcı sayılarının düşmesine neden olacaktır. Böylece

yükselen organizasyon maliyetleri ile katılımcı sayısı etkilenecek, hem katılımcılar açısından emeklerin tam karşılığını bulamaması ve beklentilerin karşılanamaması hem de gelecek etkinlikler açısından birtakım problemler ortaya çıkabilecektir. Bununla birlikte bilimsel etkinliklerin belirli nitelikleri taşıması için nicelik bakımından belirli bir düzeyde katılımcıya ve yayına ihtiyaç duyulmaktadır. Dolayısıyla etkinlik sayısının bu denli fazla olması, yayınların niteliğini de etkileyecek, kapsamlı araştırmalar yerini daha yüzeysel çalışmalara bırakabilecektir.

Araştırmada elde edilen önemli sonuçlardan bir diğeri turizmle ilgili bilimsel etkinliklerde çeşitli turizm türlerine ilişkin bir kongre/sempozyum temalarının kullanılmasıdır. Bu kapsamda başta gastronomi turizmi olmak üzere deniz turizmi, sürdürülebilir turizm, kırsal turizm, kültür turizmi, çocuk dostu turizm, sağlık turizmi, turizm rehberliği gibi farklı turizm türlerine yönelik gerçekleştirilen etkinlikler bulunmaktadır. Bu tür bilimsel etkinliklerin temeline bakıldığında aslında her birisinin öncelikle ulusal nitelikte birer kongre olarak düzenlenmeye başladığı, ilerleyen yıllarda gerçekleştirilen diğer organizasyonlarda ise belirli bir akademik birikim ile belirli bir düzeye geldikten sonra kademeli olarak uluslararası nitelikte düzenlenmeye başladığı görülmektedir. Nitekim bu etkinliklerin en başında Ulusal Turizm Kongresi gelmektedir. 2019 yılı itibarıyla 20. defa düzenlenen bu organizasyon 2011 yılından beri her yıl ayrı bir turizm teması ile farklı bir üniversitenin ve ilin ev sahipliğinde düzenlenmektedir. Danışma Kurulu'nun koordinasyonunda Türkiye'de turizm eğitimi veren tüm yükseköğretim kurumları düzeyinde en geniş katılımın gerçekleştiği, sektör paydaşlarının yanı sıra yabancı ülkelere de katılımların olduğu kongre, dört defa ise uluslararası nitelikte etkinlik olarak da gerçekleştirmiştir. Benzer durum Kırsal Turizm Kongresi, Gastronomi Turizmi Kongresi, Sürdürülebilir Turizm Kongresi, Turizm Rehberliği Kongresi için de geçerlidir. Dolayısıyla üniversiteler tarafından farklı turizm türlerine yönelik ilk defa organize edilecek kongrelerin de ilk aşamada uluslararası boyutta düzenlenmesi yerine yukarıda bahsedilen ulusal nitelikteki kongreler gibi belirli bir akademik bilgi düzeyine eriştikten ve birtakım aşamalardan geçtikten sonra uluslararasılaşma yönünde gerçekçi adımların atılması daha sağlıklı olacaktır.

Araştırmada üçüncü olarak kongre ve sempozyumlarda değişken nitelikte ve sayıda kurulların görev yaptığı, üyelerin milliyetleri ve akademik unvanları açısından dağılımında belirli bir standardın oluşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte etkinliklere yazarların katılım sıklığının %59 ile %98 arasında değişkenlik gösterdiği, birtakım uluslararası nitelik taşıyan etkinliklerin bilim kurullarında yabancı öğretim üyesi bulundurmasına rağmen üretilen bildirilerde herhangi bir yabancı uyruklu yazarın yer almadığı, organizasyonların taşıdığı isim niteliği ile kapsam niteliğinin uyuşmadığını, diğer bir ifade ile adı uluslararası olarak tanımlanan kongre veya sempozyumların içerdiği özellikler çerçevesinde uluslararası bir nitelik taşımadığını sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmalarda İngilizce, Rusça, Azerice ve Orta Asya ülkelerinin dillerinin kullanıldığı ancak oranının %12 ile çok düşük düzeyde kaldığı, adında uluslararası tamlaması olan kongre ve sempozyumlardan bazılarının hem katılımcıları hem temsil edilen üniversiteler hem de çalışmaların yayın dili gibi tüm değişkenler açısından Türkçe nitelik taşıdığı ve tüm paydaşları yerli (ulusal) olan etkinliklerin uluslararası olarak nitelendirildiği araştırmada elde edilen diğer önemli bir sonuçtur. Diğer taraftan akademisyenlerin gün geçtikçe çoğalan bu tür etkinliklere daha fazla ilgi duyduğu ve artan sayıda bildirilerde paydaş olarak yer aldığı, bu tür etkinliklerde ortalama 1,71 ile 3,34 arasında değişen ortalama yazar sayısı ile çalışmalarını ortak olarak yürüttükleri tespit edilmiştir.

Türkiye'de bilimsel toplantıların takip edileceği ortak bir ağ bulunmamaktadır. Yaygınlaşan internet kullanımı ve gelişen internet teknolojilerine bağlı olarak bir internet sitesinin bulunmaması, bilimsel toplantıların düzenlenmesinde eşgüdümlü hareket edilmesi imkânını sınırlamaktadır. Çünkü bu tür

etkinliklere katılmayı planlayan akademisyenlerin ilgi alanları içerisinde yer alan konularda aynı tarihte ve aynı çalışma alanında iki benzer ya da farklı konulardaki bilimsel toplantının yapılabilecek olması ihtimali araştırmacıları sınırlandırmakta ve ortaya konulacak akademik çalışmaların niteliğini olumsuz yönde etkilemektedir. Araştırmacılar ilgi duydukları ve tarih olarak çakışan fakat lokasyon olarak iki ayrı (uzak) şehirde planlanan toplantıların her ikisine de katılım imkânı bulamamakta ve bu durumda katılımcı bir tercih yapmak durumunda kalmaktadır. Bilimsel toplantılar düzenleyecek üniversite ve kurumlar tarafından resmi yazı, elektronik posta, internet duyurusu, sosyal medya kullanımı, davetiye gönderimi, afiş basımı vb. yöntemler ile duyurulmakta, duyuru içerisinde bilimsel toplantılara ait özel bilgilere yer verilmektedir. Planlama ve bilimsel toplantının duyurulması aşaması, bilimsel toplantıların tarihinden oldukça önce (ortalama altı ay-bir yıl) olacağından ileri tarihte düzenlenecek bilimsel toplantıların tamamını toplu, sistematik ve düzenli bir şekilde görmek bilimsel çalışma gayreti içinde olan tüm katılımcıların daha programlı ve bütüncül bir çalışma disiplini ortaya koymalarına olanak sunacaktır (Göçoğlu vd., 2016). Böylece çoğunlukla tesadüf eseri söz konusu bilimsel toplantılardan haberdar olan katılımcılar açısından birtakım aksaklıklar henüz ortaya çıkmadan giderilebilecektir.

Araştırma kapsamında ele alınan turizm temalı kongre ve sempozyumlarının niteliklerinin artırılmasına yönelik birtakım öneriler getirilmiştir. Bunlar;

- Bilimsel etkinliklerinin niteliklerinin belirlenmesinde sadece yabancı uyruklu katılımcı sayısı ve yayın sayısına bakılmamalı, kriterler ev sahipliği yapacak kurum ve üniversiteler açısından da genişletilmeli ve asgari değerler sayı yerine oran olarak belirlenmelidir.
- Bilimsel etkinliklerin Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği ve doçentlik kriterlerine uyumluluğu organizasyon gerçekleştirildikten sonra değil öncesinde belirlenmelidir. Bu noktada bu tür toplantıların kalitesini sınavacak ve kontrolünü sağlayacak merkezi bir denetim mekanizması oluşturulmalıdır.
- Kongre ve sempozyum bilim kurullarında görev yapacak öğretim üyeleri için belirli standartların oluşturulmasına yönelik yazarların unvan, milliyet ve sayı dağılımları ile üniversite çeşitliliği açısından asgari nitelikler belirlenmeli, kurul üyelerinin organizasyon içerisindeki etkinlikleri takip edilmelidir.
- Bilimsel kongreler için yer seçiminde birtakım standartlara göre hareket edilmeli, ulaşım, konaklama ve kongre altyapısı olan destinasyon ve üniversiteler tercih edilmeli, gerek il yöneticileri gerek akademik öncüler tarafından temel önceliğin bu tür bir etkinliğe ev sahipliği yapılması yerine bilimsel niteliğinin ön plana çıkaracak değerler olmalıdır.
- Aynı turizm çeşidine yönelik birbirinden bağımsız ve farklı kurumlar tarafından iki ve daha fazla sayıda düzenlenen bilimsel etkinliklerin merkezi koordinasyon ile tekil hale getirilmelidir. Böylece zaman ve maliyet tasarrufuna karşılık akademik üretkenliğin ve nitelikli çalışmaların artırılması sağlanabilir.
- Nitelikli ve somut sonuçlara ulaşılabilmesi açısından kongre ve sempozyumlar genel konulardan ziyade belirli bir ana tema üzerine yoğunlaşmalıdır. Böylece alana yönelik ilgili, uzman ve saygın katılımcıların bir araya gelmesi mümkün kılınabilir ve konular derinlemesine irdelenebilir.
- Bilimsel etkinlikler ticari kaygılardan arındırılması için organizasyon giderleri denetime tabi olmalı ve kontrol altında tutulmalıdır. Kayıt ücretleri arasındaki farklılıklar asgari düzeye indirilmeli, organizatör kimliğine bürünen akademisyenler takip edilmeli, çoklu katılımlar için ek bir hizmet alınmamasına rağmen ücret talep edilmesinin önüne geçilmelidir.

- Kongre ve sempozyumların korsan niteliklerinden arındırılması için organizasyonların gerçekleştirildiğine yönelik çok mekanizmalı kontrol ve denetim sağlanmalıdır. Bu tür etkinliklere fiziki katılım aranmalı, uzaktan sunum veya video kayıtlar kabul edilmemelidir.

Kaynakça

- Aydın, İ., Kepenekçi, Y., Memduhoğlu, H. ve Oğuz, E. (2005). Eğitim Bilimlerinin Dünyadaki Kurumsal Gelişimi (185- 191). XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi. 28- 30 Eylül 2005. Denizli. Kongre Kitabı. Ed. Hüseyin Kıran. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Balcı, A. (2008). Türkiye’de Eğitim Yönetiminin Bilimleşme Düzeyi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 14(2), 181-209.
- Baytok, A., Boyraz, M., Çetin, A., Mutlu, H. ve Katırcıoğlu, E. (2018). Ulusal Turizm Kongrelerinde Yer Alan Etik ve Sosyal Sorumluluk Konulu Bildirilerin Değerlendirilmesi, 19. *Ulusal Turizm Kongresi*, 17-21 Ekim 2018, Afyonkarahisar, 391-404.
- Boyraz, M. (2018). Turizm Kongrelerinde Yer Alan Coğrafi İşaretle ilgili Bildirilerin Değerlendirilmesi, *Yönetim, Ekonomi ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 2(6), 36-49.
- Boyraz, M. ve Sandıkçı, M. (2018). Gastronomi Bildirilerinin Değerlendirilmesi: Turizm Kongreleri Örneği (2013-2017), *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 6(4), 873-889.
- Çakıcı, A.C., Yıldırım, O. ve Karacaoğlu, S. (2013). Ulusal Turizm Kongreleri Bildirilerinin Bibliyometrik Profili, 14. *Ulusal Turizm Kongresi*, Kayseri.
- Göçoğlu, V., Turna, A. ve Öktem, M.K. (2016). Türkiye’de Bilimsel Toplantıların Organize Edilmesi: TÜBİTAK1 Üzerine Bir Örgüt Geliştirme Önerisi, *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 4(4), 1-31.
- Kongre Uzmanı (2019). Türkiye’de Düzenlenen Kongreler <https://www.kongreuzmani.com/> [Erişim Tarihi: 01.01.2019]
- Liu, W., Zhong, L., Ip, C. ve Leung, D. (2011) *An Analysis of Research on Tourism Information Technology: The Case of ENTER Proceedings*. In: Law, R., Fuchs, M. ve Ricci, F. (Eds) *Information and Communication Technologies in Tourism 2011*. Vienna: Springer.
- Oplatka, I. (2007). The Scholarship of Educational Management: Reflections from The 2006 CCEAM Conference. *International Studies in Educational Administration*, 35(1), 92-104.
- Oplatka, I. (2008). The Field of Educational Management: Some Intellectual Insights from the 2007 BELMAS Conference. *Management in Education*, 22(3), 4-10.
- Oplatka, I. (2012). The 2011 BELMAS Conference: New Topics, Diverse Ideas, Much More International Than Before. *Management in Education*, 26(1), 21-27.
- Özdemir, M.Ç. ve Akın, F. (2018). Türkiye’de Uygulanan Akademik Teşvik Sisteminin Karşılaştırmalı Analizi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(56), 834-850.
- Pritchard, A. (1969). Statistical Bibliography or Bibliometrics? *Journal of Documentation*, 25(4), 348-349.
- Şahin, S. ve Acun, A. (2015). Turist Rehberliği Alanının Bibliyometrik Profili (Ulusal Turizm Kongreleri Bildirileri), *Balıkesir Üniversitesi SBE Dergisi*, 18(34): 213-234.
- Sandıkçı, M., Boyraz, M., Mutlu, H. ve Gökçe, F. (2018). Gastronomi Araştırmaları Bibliyografyası Bildiri, Makale, Tez 2013-2017, Ankara: Detay Yayıncılık.

- Sümer, S.I. (2018). A Brief Assessment of Tourism Related Studies: An Example of ICSSR Conferences. *Journal of Tourism Theory and Research*, 4(1), 16-20.
- Tübitak Cabim (Cahit Arf Bilgi Merkezi). (2019). Bibliyometri Nedir? <http://cabim.ulakbim.gov.tr/bibliyometrik-analiz/bibliyometrik-analiz-sikca-sorulan-sorular/> [Erişim Tarihi:05.02.2019]
- Turan, S., Bektaş, F., Yalçın, M. ve Armağan, Y. (2015). Eğitim Yönetimi Alanında Bilgi Üretim Süreci: Eğitim Yönetimi Kongrelerinin Rolü ve Serüveni, 10. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi, 142-144.
- Türktarhan, G. (2014). Türkiye’de Turizm Alan Yazınının İncelenmesi “Sistematik Türkiye Turizm İşletmeciliği Bibliyografyası (1929-1984)” Üzerine Bir İnceleme. *VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi*. Ankara: Detay Yayıncılık, 182-199.
- Yılmaz, G. (2017). Ulusal Turizm Kongrelerinde Gastronomi Ve Mutfak Sanatları Alanı İle İlgili Yayımlanan Bildiriler Üzerine Bir Araştırma. *Turizm ve Araştırma Dergisi*, 6(1), 24-39.
- Yılmaz, E. ve Özdemir, G. (2012). Kadın Akademisyen ve Araştırmacıların Karşılaştıkları Sorunlar ve Tarıma Bakış Açıları, *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 9(2), 50-56.